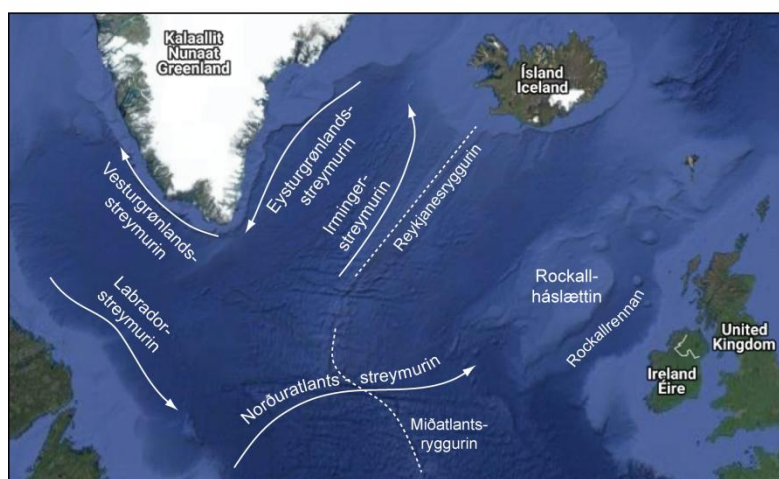
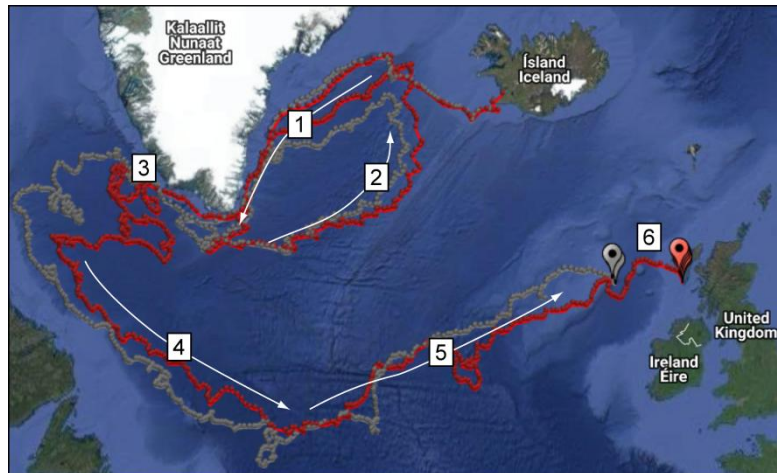

Ein ferð kring subpolara mældur in í 2016

Tíðliga á vári 2016 reka flöskurnar suðureftir í Eysturgrönlandsstreyminum (1, sí mynd). Sunnan fyrri Kappan venda tær, dríva norðureftir í Irmingerstreyminum fram við vestaru síðu á Reykjanesrygginum (2), aftur móti Íslandi^a, fyrri síðani umaftur at fara enn ein túr suður við Eysturgrönlandsstreyminum sum hessa seinnu ferðina fyrir tær runt um Kappan. Komnar inn í Labradorhavið (3), reka tær fyrst norður við Vesturgrönlandsstreyminum, men verða so tiknar út á opið hav, helst av stórum mældrum^b. Síðani reka flöskurnar suðureftir í Labradorstreyminum (4) til tær mæta Norðuratlantsstreyminum. Av Norðuratlantsstreyminum, verða tær fýrðar til eitt “hakk” í Miðatlantsrygginum (5), haðani tær so verða fýrðar til Rockall-háslættan^c. Nú í januar vóru tær ryktar til viks, allarhelst av einum stormi (6). Onnur endar við Hebridurnar og kemur neyvan út aftur (tann reyða). Hin er í lýtuni í Rockall-rennuni, og spennandi verður at vita, hvussu nær Føroyum hon kemur.

Ovara: Rásin hjá flöskupostunum (reyð og grá), sjósettir út fyrri Reykjavík í januar 2016. Pílarin vísa, hvønn veg flöskurnar hava rikið, og tælini vísa til spennandi havfrøðilig viðurskifti á leiðini (sí tekst). **Niðara:** Streymar og nøkur heiti.

Tað er vert í hesum samanhangi at nevna, at langtíðar-broytingar í subpolara meldrinum stýra bæði havklimanum^d og vistskipanum^e um okkara leiðir.

Viðkomandi vísindalig úrslit frá kanninum har Havstovan hevur verið við:

a) Rákið norður móti Íslandi tekur við sær bæði nógv tøðevni og reyðæti. Hetta er viðvirkandi til at Irmingarhavið og sjóþiki í ein útsynning úr Íslandi er so ríkt. T.d. er hetta økið, har makrelur hevur leitað sær føði seinastu árinum. (Sí: Hátún, H., Lohmann, K., Matei, D., Jungclaus, J., Pacariz, S., Bersch, M., Gislason, A., Ólafsson, J., Reid, P. C., 2016. An inflated subpolar gyre blows life towards the northeastern Atlantic. *Progress in Oceanography* doi.org/10.1016/j.pocean.2016.07.009)

b) Við sonevndum havsvívarum (gliders) vóru vit á Havstovuni tey fyrstu at lýsa havfrøðina í hesum meldrum. Meldrarnir hava stóran týdning fyri gróðurin í hesum havøki og ávirka eisini djúpu vetrarblendingina, sum síðani drívur ein part av termohalinu sirkulatiónum (*Havsins kalda hjarta*). (Sí: Hátún, H., Eriksen, C. C., Rhines, P. B., 2007. Buoyant eddies entering the Labrador Sea observed with gliders and altimetry. *Journal of Physical Oceanography* 37, 2838-2854)

c) Subpolari meldurin stýrir gýtingini hjá svartkjafti á Rockall-háslættanum. (Sí: Hátún, H., Payne, M. R., Jacobsen, J. A., 2009b. The North Atlantic subpolar gyre regulates the spawning distribution of blue whiting (*Micromesistius poutassou*). *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences* 66, 759-770)

d) Subpolari meldurin stýrir hitanum og saltinnihaldinum við Føroyar. Hesin meldur viknaði nógv eftir 1995, og tað gjørdist metheitt og salt hjá okkum. (Sí: Hátún, H., Sandø, A. B., Drange, H., Hansen, B., Valdimarsson, H., 2005. Influence of the Atlantic subpolar gyre on the thermohaline circulation. *Science* 309, 1841-1844)

e) Havfrøðiligar broytingar í suppolara meldrinum ávirka alla vistskipanina, heilt frá plantuæti til grindahval. (Sí: Hátún, H., Payne, M., Beaugrand, G., Reid, P. C., Sandø, A. B., Drange, H., Hansen, B., Jacobsen, J. A., Bloch, D., 2009a. Large bio-geographical shifts in the north-eastern Atlantic Ocean: From the subpolar gyre, via plankton, to blue whiting and pilot whales. *Progress in Oceanography* 80, 149-162)